

Poznań, dnia 7 kwietnia 2014 r.

Dualny system kształcenia zawodowego w Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu jest organizacją samorządu gospodarczego rzemiosła. Reprezentuje przeszło 5000 pracodawców - rzemieślników z sektora MŚP, którzy zrzeszeni są w 45 cechach i 13 spółdzielniach. Początki funkcjonowania Izby sięgają 1900 r. Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu zrzeszona jest wraz z 28 Izbami Rzemieślniczymi z całej Polski w Związku Rzemiosła Polskiego. ZRP jako centralna organizacja pracodawców reprezentująca sektor małych i średnich przedsiębiorstw, bierze udział w dialogu społecznym - opiniuje założenia i projekty aktów prawnych dotyczących polityki gospodarczej i społecznej: edukacji, podatków, budżetu państwa, rynku pracy, funduszy strukturalnych UE oraz wynagrodzeń i świadczeń socjalnych.

Jednym z najważniejszych zadań organizacji rzemieślniczych, w tym również Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu jest nauczanie zawodu. Rzemiosło dysponuje szeroką ofertą szkoleniową - od zawodów najnowocześniejszych do unikatowych, często również o charakterze artystycznym. Obecnie w całym kraju u 23 000 pracodawców rzemieślników szkoli się około 80 000 młodocianych pracowników w ponad 100 zawodach. W okresie od 1945 do 2010 roku Izby Rzemieślnicze w całej Polsce potwierdziły kwalifikacje zawodowe i wydały ponad 2 mln świadectw czeladniczych oraz blisko 500 000 dyplomów mistrzowskich.

Komisje egzaminacyjne Wielkopolskiej Izby Rzemieślniczej w Poznaniu każdego roku potwierdzają kwalifikacje zawodowe przeszło 4000 osób. Na koniec 2013 r. Izba posiadała 58 komisji egzaminacyjnych, w których skład wchodziło 587 członków. Największą popularnością cieszyły się egzaminy w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, fryzjer, stolarz, malarz – tapeciarz, murarz oraz monter instalacji i urządzeń sanitarnych. Egzaminy te potwierdzają rosnące zainteresowanie nauką i zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników w tych zawodach na rynku pracy.

Obecnie Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu w 3-letnim cyklu kształcenia szkoli 12568 młodocianych pracowników w 4398 zakładach rzemieślniczych w 39 zawodach. Do najpopularniejszych zawodów, w których realizowana jest nauka zalicza się: mechanik pojazdów samochodowych – 2705, fryzjer – 2532 młodocianych pracowników, stolarz – 1032, cukiernik – 656, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – 559, ślusarz – 471.

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu jest organizacją pracodawców, która szkoli i egzaminuje największą grupę młodocianych pracowników. Działania te są związane z prowadzeniem ścisłej współpracy wielkopolskich organizacji rzemieślniczych z Kuratorium Oświaty w Poznaniu, Wielkopolską Wojewódzką Komendą Ochotniczych Hufców Pracy, szkołami, organami prowadzącymi szkoły, powiatowymi radami zatrudnienia i innymi instytucjami związanymi z edukacją.

Przygotowanie zawodowe w Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu odbywa się w systemie dualnym (przemienne), w którym uczniowie zdobywają wiedzę teoretyczną w szkole, a umiejętności wykonywania zawodu w zakładach

rzemieślniczych pod kierownictwem instruktorów praktycznej nauki zawodu, popularnie nazywanych mistrzami szkolącymi.

Niewielka grupa młodocianych pracowników realizuje przygotowanie zawodowe w systemie pozaszkolnym. W tym przypadku kształcenie teoretyczne realizowane jest na kursie kształcącym lub zorganizowane przez mistrza szkolącego we własnym zakresie.

Trzeba tu zauważyć, iż organizacje rzemieślnicze dają możliwość zdobycia umiejętności zawodowych w systemie dualnym i potwierdzenia kwalifikacji zawodowych w 124 zawodach rzemieślniczych obejmujących klasyfikację zawodów i specjalności rynku pracy. Spośród powyższej grupy zawodów 47 zawodów należy do klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego. Dzięki temu organizacje rzemieślnicze dają możliwość nauczania wykonywania zawodów i potwierdzenia kwalifikacji zawodowych w szerszym zakresie niż przewiduje to system edukacji szkolnej. Tym samym rzemiosło uzupełnia ofertę edukacyjną w naszym kraju, dając możliwość nauki i potwierdzenia kwalifikacji zawodowych, m.in. w takich zawodach jak: witrażownik, wulkanizator, parkieciarz.

Nauka zawodu realizowana jest na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, którą zawiera pracodawca z młodocianym pracownikiem lub z rodzicem/opiekunem prawnym za pośrednictwem cechu. Zawarcie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego możliwe jest tylko z osobami młodocianymi, które są w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia, mają ukończone gimnazjum oraz zdolność do wykonywania zawodu potwierdzoną zaświadczeniem wydanym przez lekarza medycyny pracy. Pracodawca pragnący przyjąć młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego zobowiązany jest posiadać kwalifikacje zawodowe i pedagogiczne umożliwiające realizację praktycznej nauki zawodu. Jeśli pracodawca nie posiada takich uprawnień, może zatrudniać pracownika posiadającego powyższe uprawnienia. Bardzo istotne jest również posiadanie przez firmę odpowiednich warunków technicznych i lokalowych do prowadzenia przygotowania zawodowego. Rzemieślnicy zatrudniający młodocianych pracowników w celu przygotowania zawodowego zobowiązani są należeć do organizacji rzemieślniczej (cechu). Zawarcie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego za pośrednictwem cechu oraz sprawowany przez cech z upoważnienia Izby nadzór nad realizacją nauki zawodu, zapewniają wysoką jakość szkolenia.

Z tytułu zatrudnienia na umowę o pracę młodociany pracownik posiada wszystkie prawa wynikające z Kodeksu Pracy, tj. prawo do wynagrodzenia, ubezpieczenia społecznego, bezpłatnej opieki lekarskiej, odzieży roboczej i ochronnej oraz urlopu.

W przeważającej większości organizacja nauki zawodu zaplanowana jest w systemie 40 godzinnego tygodnia pracy i podziale czasu na dni przeznaczone na kształcenie teoretyczne w zasadniczej szkole zawodowej oraz dni praktycznej nauki zawodu realizowanej na stanowisku pracy u pracodawcy. W nielicznych przypadkach organizacja nauki zawodu odbywa się w systemie tydzień w szkole – tydzień na stanowiskach pracy. System ten jest lepszy w szczególności w odniesieniu do zawodów cechujących się długimi cyklami procesów technologicznych, gdyż umożliwia uczestniczenie w całym procesie.

Młodociany pracownik pracuje we wszystkich działach danej firmy, istotnych dla zawodu, którego się uczy. W tym czasie zdobywa praktyczne umiejętności z zakresu wszystkich zadań zawodowych dotyczących danego zawodu oraz lokalizowania wybranych czynności w funkcjonowaniu całego przedsiębiorstwa.

Kształtowane są w nim umiejętności ekonomicznego wykorzystania urządzeń i materiałów stosowanych podczas wykonywania danej usługi, co jest niezwykle ważne w pracy w przedsiębiorstwie funkcjonującym w oparciu o mechanizmy rynkowe. Istotnym elementem kształcenia w systemie dualnym jest usamodzielnianie młodocianego pracownika i osvajanie go z rynkiem pracy. Poprzez zatrudnienie na umowę o pracę oraz wykonywanie czynności zawodowych w naturalnym środowisku pracy kształtowane są najistotniejsze dla pracodawcy kompetencje społeczne, jak odpowiedzialność, komunikatywność, kultura osobista, relacje z klientem i przełożonymi. Dzięki organizacji kształcenia zawodowego w formie systemu dualnego młodzi ludzie są doskonale przygotowani do pracy i mają wysokie szanse na zaistnienie na rynku pracy.

Nauka zawodu kończy się egzaminem czeladniczym. Po jego zdaniu młodociany pracownik otrzymuje świadectwo czeladnicze, które jest dokumentem potwierdzającym posiadanie kwalifikacji zawodowych w wyuczonym zawodzie. Dodatkowo zainteresowane osoby mogą uzyskać Suplement – Europass do świadectwa czeladniczego, który, m.in. zawiera szczegółowy opis profilu umiejętności posiadacza świadectwa.

Statystyki powiatowych urzędów pracy wskazują, iż zdecydowana większość absolwentów nauki zawodu w rzemiośle szybko zdobywa samodzielnie zatrudnienie i nie szuka wsparcia w instytucjach rynku pracy.

Zalety systemu dualnego:

- praktyczna nauka zawodu pod kierunkiem doświadczonych mistrzów szkolących w nowoczesnych zakładach,
- instrument zatrudniania absolwentów,
- bieżące dopasowanie popytu i podaży na rynku pracy – korzyści dla pracodawcy i ucznia,
- dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb pracodawców,
- zdobycie stażu pracy,
- kształtowanie pożądanych postaw i kompetencji osobistych młodzieży związanych z pracą:
 - poważny stosunek do pracy i przedsiębiorczości,
 - sterowanie własną karierą i rozwój aspiracji,
 - dojrzałość emocjonalna i odpowiedzialność.

Wielkopolska Izba Rzemieślnicza w Poznaniu prowadząc przygotowanie zawodowe, zapewnia wykwalifikowanych pracowników nie tylko na potrzeby rzemieślniczych zakładów, ale również dla regionu i kraju. Praktyczna nauka zawodu realizowana przez pracodawców – rzemieślników odbywa się w przeważającej większości na koszt pracodawców, co w ogromnym stopniu odciąża budżet państwa. Wieloletnie doświadczenie rzemiosła w zakresie kształcenia zawodowego w procesie pracy – dualnego systemu, utwierdza nas w przekonaniu, iż jesteśmy ważnym partnerem w procesie kształcenia zawodowego.